

De hand aan de ploeg

Veranderingsmanager
Jean-Pierre Van Baelen

•

10 jaar Toegankelijk
Reizen

•

Inclusief kinderboek
Rare Snuiters

•

Experimenteren met
nieuwe zorgvormen

Blinden beter begeleiden

In hun vertrouwde omgeving kunnen slechtzienden of blinden meestal goed uit de voeten, maar op onbekend terrein is dat veel minder het geval. Nu is er een informatiepakket met concrete en duidelijke tips voor hun ziende begeleiders.

Het informatiepakket is ontwikkeld door het begeleidingscentrum Spermalie, met de hulp van het Steunpunt Expertisenetwerken. De informatiebrochure en de bijbehorende dvd bieden een antwoord op vragen als: hoe neem je een blinde persoon bij de arm, hoe wijs je een voorwerp aan, hoe loop je door een smalle doorgang, hoe stap je in een auto. Het pakket geeft ook specifieke informatie voor de begeleiding van slechtziende of blinde kinderen.

Meer info

Het informatiepakket kost 5 euro
+ verzendingskosten.

Steunpunt Expertisenetwerken

03 270 16 32

info@senvzw.be

www.senvzw.be

Toegankelijk Reizen viert tiende verjaardag

‘Een blauwe met een witte rolstoel

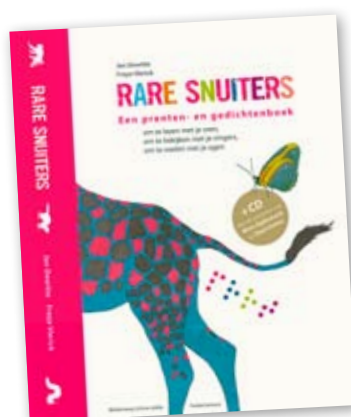
Toegankelijk Reizen doet veel meer dan alleen maar informatie verstrekken aan vakantiegangers met een beperking en hoteliers die hun logies toegankelijk willen maken. Het infopunt heeft zijn eigen toegankelijkheidslabel en gaat ter plaatse kijken of alle criteria in orde zijn. Zoiets hebben ze in het buitenland nog nooit gezien, zeker niet in een organisatie van de overheid.

24 aangepaste B&B's

Pieter Ghijsels werkt al bij Toegankelijk Reizen sinds het prille begin in 2001. ‘Ik wil niet zeggen dat het vroeger allemaal droefenis was. Er waren veel dappere initiatieven, maar die waren niet erg bekend. Iedereen ging logeren op dezelfde plaats. Verder dan de klassieke vakantiehuizen van de mutualiteiten raakte je meestal niet. Bovendien geloofden veel mensen dat ze alleen op reis konden naar Lourdes. Omdat het parcours naar de grot gegarandeerd vlak is (*lacht*).’

Inclusief kinder

Een schrijvende inktvis, een allergisch schaap, een tapir die zich een olifant waant: alle dieren in het kinderboek *Rare snuiters* hebben speciale trekjes. Het boek is er dan ook voor iedereen: blinden en slechtzienden, kinderen met dyslexie én kinderen zonder handicap. Ook ziende kinderen ontdekken zo spelenderwijs de ervaringswereld van blinde en slechtziende leeftijdgenootjes.

Rare Snuiters kun je lezen met je oren, bekijken

Het Infopunt Toegankelijk Reizen van Toerisme Vlaanderen ijvert al 10 jaar voor vakantieparticipatie voor iedereen. Mét succes. Voor de verjaardag van het infopunt komen 13 landen op bezoek in Brussel. Iedereen wil weten hoe Toegankelijk Reizen werkt en hoe ze zoveel hebben klaargespeeld.

sticker volstaat niet meer'

'Gelukkig is die tijd voorbij. We hebben nu een toeristische kaart van Vlaanderen met 150 adressen waarvoor ik mijn hand in het vuur durf steken. Wie op weekend wil, hoeft maar te klikken. Het infopunt heeft reisinformatie over heel de wereld.'

Een greep uit het aanbod: 24 aangepaste B&B's, 48 aangepaste hotels, 49 gecheckte musea, 42 activiteiten in de natuur. 'Toerisme voor mensen met een handicap is méér dan toegankelijk logies. Alleen maar binnenkunnen in je hotel is niet genoeg. Daarom hebben we de criteria objectief op een rij gezet en een officieel label ingevoerd. Premies en subsidies komen er pas nadat Toerisme Vlaanderen alles gecontroleerd heeft. Een blauwe sticker met een witte rolstoel erop volstaat al lang niet meer.'

Economische realiteit

Europa telt 50 miljoen inwoners met een vorm van

beperking, waarvan er 36 miljoen in staat zijn om te reizen. 'Toerisme voor mensen met een handicap is een economische realiteit', zegt Pieter Ghijsels. 'Uiteraard is er een sociaal luik, maar de economische argumenten tellen ook mee.'

'De toeristische sector beseft heel goed dat reizigers met een handicap een groeimarkt vormen. Vakantieparticipatie is een ernstig thema dat op veel aandacht kan rekenen, ook op Europese schaal. De drang om te blijven verbeteren is groot.'

'Ons nieuwe actieplan zijn vakanties met zorg. Sommige mensen hebben op reis bijvoorbeeld nood aan een tiltoestel, verpleging of een verstelbaar bed. Dergelijke behoeften zorgen nu nog voor een hoop rompslomp. Om dat te verbeteren, moeten we nauw gaan samenwerken met het welzijnslandschap. Je ziet, ook na 10 jaar is er nog werk aan de winkel!'

Meer info

Het Infopunt Toegankelijk Reizen is elke werkdag open van 10 tot 16 uur.

Infopunt Toegankelijk Reizen

Grasmarkt 61

1000 Brussel

☎ 070 23 30 50

☎ 070 23 30 51

✉ info@toegankelijkreizen.be

🌐 www.toegankelijkreizen.be

boek Rare snuitters

met je vingers en voelen met je ogen. Goede contrasten, duidelijke letters, subtiel reliëf, braille en audio maken het boek toegankelijk én extra mooi.

Heel bijzonder is de bijbehorende cd. Daarop leest topacteur Wim Opbrouck de gedichten voor, worden alle prenten in detail beschreven en leidt een unieke 'gps voor de vingers' je rond over het reliëf.

Meer info

Rare snuitters, door Jan Dewitte en Freya Vlerick, is een uitgave van de vzw's Poëziecentrum en Blindenzorg Licht en Liefde. Boek en cd kosten samen 29,95 €.

☎ 050 40 60 53

✉ docu@lichtenliefde.be

🌐 www.blindenzorglichtenliefde.be

Met Perspectief 2020 heeft minister Vandeuren een ambitieus plan uitgetekend om zorggarantie te geven aan personen met een handicap met de grootste ondersteuningsnood, en om vraaggestuurde zorg te realiseren. Veranderingsmanager Jean-Pierre Van Baelen moet die veelomvattende en langdurige operatie in goede banen leiden.

‘Focussen op instroom als hefboom naar vraagst

Veranderingsmanager Jean-Pierre Van Baelen slaat de hand aan

‘Om mensen met hoge en acute zorgnood zorggarantie te geven, wordt uiteraard het uitbreidingsbeleid voortgezet’, zegt Jean-Pierre Van Baelen. ‘Maar de minister voorziet ook een nieuwe manier van werken: meer inclusie, meer opvang in de maatschappij, en pas in laatste instantie VAPH-specifieke hulp.’

Vier prioriteiten

Om die omslag te bereiken, wil Jean-Pierre Van Baelen prioritair inzetten op vier punten. ‘Ten eerste focussen we ons op de instroom. Mensen met een handicap die nu geen VAPH-ondersteuning hebben, kunnen binnenkort eerst een voortraject doorlopen waarbij wordt bepaald wat hun eigen netwerk (met bijvoorbeeld ouders, broers of zussen) nog kan doen. Als er geen netwerk is, wordt gekeken hoe dat kan worden gecreëerd.’

‘Vervolgens overloopt het voortraject welke algemene welzijns- en gezondheidsdiensten kunnen bijspringen, zoals gezinszorg of Kind & Gezin – met vermelding van het aantal uren dat elk van die diensten zal presteren. Pas in derde instantie wordt VAPH-specifieke hulp ingeschakeld. Die werkwijze volgt het adagium ‘gewoon waar het kan, speciaal waar het moet’ én zorgt ervoor dat de handicapspecifieke diensten meer mensen kunnen helpen.’

‘We focussen ons bewust op de nieuwe instroom, want daar ligt het acute probleem en dus ook een belangrijk deel van de oplossing’,

zegt Jean-Pierre Van Baelen. ‘Maar het is uiteraard de bedoeling om op termijn de hele sector in de richting van meer algemene en minder specifieke zorg te laten evolueren.’

Persoonsvolgend budget

Een tweede prioriteit voor de nieuwe veranderingsmanager is de uitwerking van het persoonsvolgend budget, waarbij personen met een handicap ofwel zelf een budget krijgen om te besteden aan assistentie/zorg, ofwel een trekkingsrecht krijgen om assistentie/zorg in te kopen. ‘Op die manier kunnen we de zorg vraaggestuurd maken. Hoe dat er precies zal uitzien, is nog niet beslist, maar de minister heeft duidelijk gezegd dat het principe een verworvenheid is. Nu moeten we uitmaken hoe het in de praktijk zal worden gebracht.’

Een derde focus wordt het integreren van het PAB in de zorgregie. ‘Plaatsen in zorgvoor-

zieningen worden toegewezen op basis van de handicapzwaarte én een reeks andere factoren die uitmaken hoe dringend de zorgnood is. Maar bij het PAB wordt hoofdzakelijk naar de zwaarte van de handicap gekeken. Dat willen we veranderen: het is het volledige plaatje dat telt.’

Tot slot heeft Jean-Pierre Van Baelen als taak om een meerjarenplanning op te stellen voor het uitbreidingsbeleid. ‘Nu de focus verschuift naar meer algemene hulp, zijn ook daar meer middelen nodig. Daarvoor zal een intersectoraal meerjarenplan worden opgesteld.’

Verbindingen leggen

Het hele veranderingsproces wordt een enorme opdracht, beseft Jean-Pierre Van Baelen. ‘Het omvat de gehandicaptensector, maar heeft

Jean-Pierre Van Baelen (° 1961) was tot voor kort algemeen directeur in het diensten- en begeleidingscentrum Openluchtopvoeding in Brasschaat. Hij bekleedde ook verschillende bestuurlijke functies binnen het VAPH en zijn voorloper. Van 2006 tot 2010 was hij voorzitter van de Permanente Cel, die advies uitbrengt over de jaarlijkse uitbreiding van het aantal plaatsen in de gehandicaptenzorg.

uring'

de ploeg

ook raakpunten met alle andere gebieden in de welzijnssector en zelfs beleidsdomeinen als onderwijs en wonen. Sociale woningen zijn bijvoorbeeld een belangrijke hefboom om mensen met een handicap meer in de maatschappij te integreren. Mijn taak is om verbindingen te leggen tussen al die verschillende factoren, en te zorgen dat het vooruitgaat.'

Experimenteren met nieuwe zorgvormen

Een manier om de zorgvernieuwing van Perspectief 2020 mee vorm te geven, zijn de experimentele projecten die het VAPH steunt via de 'niet-gereguleerde toelagen'. Een kort overzicht.

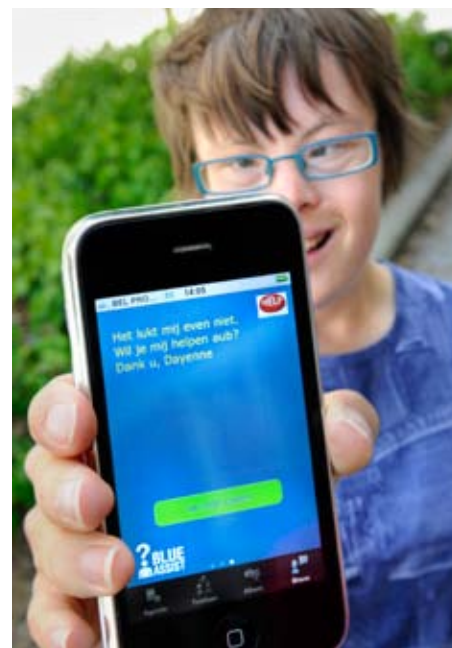
Met niet-gereguleerde toelagen geeft het VAPH subsidies aan experimentele projecten die bijvoorbeeld de grenzen van de gehandicaptensector overschrijden, of die nieuwe manieren van zorg uitproberen. Binnen de normale VAPH-werking zouden dergelijke vernieuwende projecten geen toelage kunnen krijgen, maar via de niet-gereguleerde toelagen kan dat wel.

'De experimentele projecten opereren bovendien in een regelluwe omgeving', zegt Dany Dewulf, projectleider Zorgvernieuwing bij het VAPH. 'Binnen de principiële looptijd van drie jaar krijgen de organisatoren volop de kans om hun project naar eigen goeddunken uit te werken en nieuwe wegen te bewandelen. Daarna worden ze geëvalueerd.'

Vier sporen

In totaal worden 18 projecten via de niet-gereguleerde toelagen gesubsidieerd. Daarbij worden vier sporen gevolgd. Spoor 1 zijn de projecten in de jongerenzorg. Die zijn er onder meer op gericht om het aanbod te differentiëren en de intersectorale samenwerking te verhogen.

Spoor 2 zijn projecten voor volwassen personen met een handicap, die onder meer de

synergie met andere sectoren verhogen. 'Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten die de link leggen met de ouderenzorg. Rusthuizen hebben nood aan de knowhow van de gehandicaptensector om met dementerende bejaarden om te gaan. Omgekeerd kunnen gehandicaptenvoorzieningen veel leren van rusthuizen voor de verzorging van mensen met een handicap die ouder worden.'

Spoor 3 zijn projecten rond *Community Based Living*, die de persoon met een handicap zoveel mogelijk buiten een voorziening, in de maatschappij willen laten leven. 'Zo is er een project dat steunt op 'bruggenbouwers': vrijwilligers die mensen met een handicap helpen in hun dagelijks leven, bijvoorbeeld om ze af en toe een lift te geven naar een sportclub.'

Spoor 4 zijn projecten die erop gericht zijn om de autonomie van personen met een handicap te verhogen. 'Een voorbeeld is het project BlueCallPhone met de functie BlueAssist. Mensen met een verstandelijke handicap krijgen daarbij een i-phone mee waarin ze samen met hun begeleider informatie hebben ingevoerd. De BlueCallPhone helpt hun onder meer bij de organisatie van hun dagelijks leven. Via de BlueAssist kunnen ze ook hulp vragen aan mensen die ze tegenkomen. Op die manier zijn ze minder afhankelijk en kunnen ze in geval van nood toch nog een beroep doen op hulp.'

Nieuw!

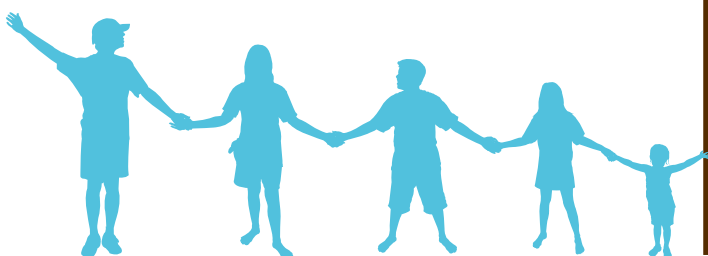
Trajectbegeleiding jonge verkeers- slachtoffers

Als een kind of jongere gewond raakt in een verkeersongeval, volgt meestal een lang en ingewikkeld traject. Vzw Rondpunt heeft sinds begin 2011 een aanbod trajectbegeleiding voor jonge gewonde verkeersslachtoffers en hun gezinnen.

De vzw Rondpunt is ontstaan uit de fusie tussen de vzw Zebra, die zich ook vroeger al op kinderen en jongeren richtte, en het expertisecentrum Rondpunt. De organisatie ijvert voor een betere opvang van verkeersslachtoffers, hun omgeving en de nabestaanden. Rondpunt informeert en ondersteunt slachtoffers, biedt consult aan professionals en sensibiliseert het brede publiek rond de gevolgen van verkeersongevallen.

Het aanbod trajectbegeleiding wordt gefinancierd door het Levenslijn-Kinderfonds. Het aanbod richt zich rechtstreeks tot verkeersslachtoffers, terwijl de meeste andere acties

van Rondpunt professionele partners ondersteunen. Trajectbegeleiding wil een rode draad creëren doorheen het hele traject dat een gezin met een jong verkeersslachtoffer moet doorlopen. Gezinnen kunnen de trajectbegeleider bellen met al hun vragen, van de keuze van een rolstoel tot en met vragen over het juridische dossier of de re-integratie op school. Rondpunt werkt samen met andere relevante diensten en verwijst naar hen door.

Meer info

Trajectbegeleiding richt zich tot kinderen en jongeren tot 15 jaar. De begeleiding is gratis, ook voor wie niet ingeschreven is bij het VAPH.

Joke Schepers

☎ 03 205 74 40

✉ trajectbegeleiding@rondpunt.be

🌐 www.rondpunt.be

Nieuwe regeling incontinentiemateriaal

Het VAPH kan tegemoetkomingen uitbetalen voor de kosten van incontinentiemateriaal voor personen met een handicap. Tot nu toe moesten daarvoor kassabonnetjes of andere ontvangstbewijzen worden binnengebracht, die vervolgens werden uitbetaald. Die regeling is onlangs veranderd.

Het VAPH vergoedt het incontinentiemateriaal nu via jaarlijkse forfaits (vaste vergoedingen). De concrete bedragen zijn gebaseerd op de leeftijd van de aanvrager, de soort incontinentie en de graad van incontin-

tie, en zijn te vinden in de refertelijst (www.vaph.be/refertelijst), onder de rubriek *Aanvulling/vervanging zindelijkheid*.

Niet alle vormen van incontinentie komen in aanmerking voor vergoeding. Veel gebruikers kunnen immers geholpen worden met andere mogelijkheden, zoals een doorgedreven zindelijkheidstraining, aangepaste cystitispreventie of een lichte heelkundige ingreep. Louter medische hulpmiddelen als catheters zijn uitgesloten voor vergoeding omdat het Riziv daarvoor een tussenkomst verleent.

Is het nu helemaal niet meer nodig om nog bonnetjes bij te houden? Toch wel: de Zorginspectie kan nog altijd komen controleren – niet om de forfaits terug te vorderen, maar om het systeem te evalueren en eventueel bij te sturen. U moet de bonnetjes dus wel nog bijhouden, maar u moet ze niet langer opsturen naar het VAPH. Ook de 'verzamelstaten' van de bonnetjes moet u niet meer opmaken.

Voor de nieuwe regeling geldt een overgangstermijn tot eind 2012. Tot dan kunnen rechthebbenden het oude systeem blijven gebruiken. Wie in het nieuwe systeem wil stappen, moet een aanvraag indienen via de behandelende arts. Het formulier daarvoor is te vinden op www.vaph.be onder de rubriek Formulieren, of bij de provinciale afdelingen.

Vraagje voor het VAPH?

www.vaph.be

Provinciale Afdelingen

(voor vragen over uw persoonlijk dossier)

Prov. Afd. Antwerpen

Potvlietlaan 5,
2600 Berchem,
☎ 03 270 34 40
☎ 03 270 34 41
✉ antwerpen@vaph.be

Prov. Afd. Vlaams-Brabant

Vlaams Administratief Centrum,
Diestsepoort 6 bus 57,
3000 Leuven,
☎ 016 31 12 11
☎ 016 31 12 29
✉ leuven@vaph.be

Prov. Afd. Limburg

Ilgatlaan 7,
3500 Hasselt,
☎ 011 27 43 54
☎ 011 28 51 09
✉ hasselt@vaph.be

Prov. Afd. Oost-Vlaanderen

Kortrijksesteenweg 788,
9000 Gent,
☎ 09 269 23 11
☎ 09 269 23 39
✉ gent@vaph.be

Prov. Afd. West-Vlaanderen

Magdalenastraat 20,
8200 Brugge,
☎ 050 40 67 11
☎ 050 39 36 80
✉ brugge@vaph.be

Antennepunt Brussel

Sterrenkundelaan 30 – lokaal 004,
1210 Brussel,
☎ 02 225 84 62
☎ 02 225 84 05
✉ brussel@vaph.be
Open op maandag en woensdag van
9.15 tot 12.15 u. en van 14 tot 16 u.
(in juli en augustus alleen op woensdag)

Communicatiedienst

(voor algemene vragen)
Sterrenkundelaan 30,
1210 Brussel,
☎ 02 225 85 97
☎ 02 225 84 05
✉ informatie@vaph.be

Centrale Registratie Zorgvragen Antwerpen

Coördinatiepunt Handicap
Provincie Antwerpen.
Boomgaardstraat 22 bus 100,
2600 Berchem,
☎ 03 240 61 79
☎ 03 240 61 62
✉ jessie.thys@welzijn.provant.be

Limburg

Coördinatiepunt Handicap Provincie Limburg.
Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt,
☎ 011 23 72 18
☎ 011 23 82 80
✉ coördinatiepunthandicap@limburg.be

Oost-Vlaanderen

Coördinatiepunt Handicap
Provincie Oost-Vlaanderen.
Provinciaal administratief centrum.
W. Wilsonplein 2,
9000 Gent,
☎ 09 267 75 28
☎ 09 267 73 97
✉ kristien.boterbergh@oost-vlaanderen.be

Vlaams-Brabant

Coördinatiepunt Handicap

Provincie Vlaams-Brabant.

Provincieplein 1,
3010 Leuven,
☎ 016 26 73 08
☎ 016 26 73 01
✉ handicap@vlaamsbrabant.be

West-Vlaanderen

Coördinatiepunt Handicap
Provincie West-Vlaanderen.
Hoefijzerlaan 38, 8000 Brugge,
☎ 050 44 12 71
☎ 050 44 12 79
✉ rog@west-vlaanderen.be

Brussels Aanmeldingspunt voor Personen met een Handicap (BRAP)

(voor vragen rond handicap in Brussel.)
Louis Wittouckstraat 54,
1020 Brussel,
☎ 02 421 18 70
✉ info@brap.be
☎ www.brap.be

Kenniscentrum Hulpmiddelen (KOC)

Sterrenkundelaan 30,
1210 Brussel,
☎ 02 225 86 61,
☎ 02 225 84 05.
✉ [coc@vaph.be](mailto:koc@vaph.be)
☎ www.hulpmiddeleninfo.be

‘Wij zijn pioniers’

Huis van Niels:
een samenleefproject mét PAB's

Het *Huis van Niels* wordt een huis met vijf studio's, een tuin en een gemeenschappelijke keuken, geschikt voor vijf mensen met een PAB. De bedoeling is om samen te wonen zonder in te boeten aan zelfstandigheid. Het idee komt van Tom Vandereyken en zijn moeder Vera Renckens, uit Hasselt.

Tom Vandereyken heeft een motorische handicap, maar hij staat op zijn vrijheid. Daarom heeft hij gekozen voor een PAB. Zijn persoonlijke assistenten zijn Heidi Vanbrabant en Jaak Gorissen. Daarnaast is er ook nog Odie, de hulphond van Tom.

Nu woont Tom nog thuis, maar als het Huis van Niels klaar is, verhuist hij. De plannen voor de verbouwing moeten alleen nog worden goedgekeurd door Stedenbouw.

‘Ik wil graag zelfstandig wonen, maar het liefst met andere mensen in de buurt. In het Huis van Niels zal dat mogelijk zijn. Het hangt ook af van wie er in het Huis van Niels komt wonen. Voorlopig weten we dat nog niet, maar met een beetje mediabekendheid kan het snel gaan.’

Samen dienstencheques kopen

‘Het is jammer dat er geen subsidies bestaan voor ons initiatief’, zegt Tom. ‘Een PAB gaat met geen enkele woonvorm samen. Maar we kunnen wel samen dienstencheques aankopen voor huishoudelijke taken. Eventueel kunnen we ook iemand zoeken om te koken. Al hoeven we zeker niet elke avond samen te eten: de vrijheid gaat voor. Iedere studio heeft een eigen kitchenette.’

‘In Nederland zijn er veel projecten zoals het Huis van Niels. In België zijn we pioniers.’

Geruststelling

‘Oorspronkelijk ging Tom in het huis van zijn broer wonen’, vertelt Vera. ‘Niels wilde een studio bouwen voor Tom, mét een atelier om in te schilderen. Maar in september 2009 is Niels verongelukt met de motor. We

hebben alle plannen noodgedwongen opgeborgen. Maar er komt nu een ander Huis van Niels, een huis met plaats voor Tom en nog vier jongeren met een handicap. Die moeten we nog zoeken, maar het Huis van Niels is nu al een hele geruststelling voor mij.’

‘Ik ga immers niet voor eeuwig voor Tom kunnen zorgen. Veel moeders zitten met dezelfde zorgen. We willen allemaal dat onze kinderen het leven leiden dat ze zelf willen. Tom is intussen een volwassen man van 29 jaar oud. Ik zou het jammer vinden als hij alsnog naar een instelling zou moeten verhuizen als ik overlijd. Daarom hebben we een vzw opgericht voor het Huis van Niels. We gaan een lening aanvragen bij de bank. Verder rekenen we op de steun van sponsors en sympathisanten. Onze eerste benefietavond op 11 juni wordt een hypnoseshow. Iedereen is welkom!’

Meer info

Vera Renckens en Tom Vandereyken
Gebrandestraat 64, 3511 Kuringen (Hasselt)
✉ huisvanniels@hotmail.be

Handblad is een driemaandelijks serviceblad van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Verantwoordelijke uitgever: Laurent Bursens, Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel. Redactie en realisatie: Jansen & Janssen – www.jaja.be
Volgend nummer: 15 september 2011.